

№3

A T O D A N G O S

LAURYNŲ STUOKOS - GUCEVIČIAUS
GIMNAZIJOS LAIKRAŠTIS

RAŠYTOJAS, ŽVELGĘS Į MŪSŲ KRAŠTO PLATYBES

Ignas Šeinius - prozininkas, kūręs XX a. Jis - pirmas nuoseklus impresionistas lietuvių literatūroje. Šis rašytojas vienas pirmųjų atsisakė buitiškumo, etnografiškų aprašinėjimų, susitelkė ties žmogaus psichologija ir kūno forma.

Rašytojas gimė 1889 m. balandžio 3 d. Šeiniūnuose, Širvintų rajone, todėl šiais metais minėsime 125-ąsias jo gimimo metines. Tikroji I. Šeinius pavarde - Jurkūnas, o slapyvardis - pagarbos ženklas gimtinei. Čia sukurti ir jo pirmieji kūriniai. Autorius mokėsi Musninkų pradžios mokykloje, Vilniuje, „Saulės“ mokytojų kursuose, Kaune. Klausėsi literatūros ir filosofijos paskaitų 1912 - 1914 m. Maskvos A. Šaniavskio liaudies universitete.

Jurkūnas - Šeinius pradėjo savo literatūrinį kelią nuo trumpų novelių ir eilėraščių proza, vėliau sudėtą į rinkinį „Nakties žiburiai“ (1914), bet greitai pasirodė ir „ano meto stambiosios prozos viršukalne“ vadinamas romanas „Kuprelis“ (1913), kurio veiksmas vyksta gimtojo kaimo apylinkėse. Apie šio kūrinio atsiradimą I. Šeinius rašė: „Pati idėja gimė iš tikrovės. Bet gimusi išsirutuliojo visiškai

savarankiškai. (...) Šeiniūnuose tą malūną iš mažens pro langą matydavau. Labai jį mėgdavau“. Tuomet dar buvo išleistos rašytojo apysakos „Bangos

siaučia“ (1914), „Vasaros vaišės“ (1914), „Mėnesiena“ (1915), įtvirtinusios lietuvių literatūroje naujas pasakojimo formas, susijusias su impresionizmo stilistika.

Po pirmojo kūrybinio šuolio Ignas Šeinius ilgam nutilo ir atsidavė diplomatinei veiklai: 1916 - 1919 m. Švedijoje atstovavo Lietuvių komitetui nukentėjusiems dėl karo šelpti,

1919 - 1920 m. dirbo Lietuvos pasiuntinybės sekretoriumi Danijoje, 1921 m. - pasiuntiniu Suomijoje, 1923 - 1927 m. - Lietuvos Respublikos ministru Skandinavų kraštams. Įsiskęs į diplomatinę veiklą, I. Šeinius sunkiai rado laiko kūrybai. Tuo metu pasirodė tik švedų kalba parašyta apybraiža „Litauisk kultur“ („Lietuvių kultūra“, 1917 m.) ir novelių knyga „Natt och Sol“ („Naktis ir saulė“, 1918 m.).

Į lietuvių literatūrą rašytojas grįžo, skelbdamas gerokai perdirbtą „Kuprelį“ (1932), romaną „Siegfried Immerselbe atsijaunina“ (1934), novelių knygą „Aš dar kartą grįžtu“ (1937), vaikystės atsiminimus „Tėviškės padangėje“ (1938). Šiuose atsiminimuose apie savo gimtąjį kaimą jis rašė: „Kas vasarą, švenčių turėdavau kur parvažiuoti. Mane pasitikdavo vištos, žąsys, nauji veršiukai, gėriukai, net, rodos, mano indubės akmuo kluone. Šiltais pavakariais mano mėgstamiausia skaitymo ir pasisvajojimo vieta... Einu ir matau ne pro krūmus švintančius Gelvonų vienuolyno baltus griuvėsius, Gelvonų pirmą požymį, o sodybą Šeiniūnuose, su ties vartais atsitūpusiu Murza. Manęs laukiančiu, kad grįžčiau...“.

Maketavimo darbus atliko: Augustė Kunevičiūtė IIIc, Nonita Iljeitytė III b

Nuotraukų autorės: Augustė Kunevičiūtė III c, Ainė Dvilevičiūtė IIIa

Darbą koordinavo: mokytojos Edita Rutkauskienė ir Lina Janickaitė.

REDAKTORĖS ŽODIS

Kaip greitai pralėkė trumpasis vasaris, kupinas švenčių ir atmintinų dienų, ir sulaukime pavasario. Kovo mėnesį pasivikius sugrįžusių šilumą, jau džiaugiamės balandžiu, pamaxiu žadinančiu laukų žolės, gėlių žiedus, medžių lapus bei kviečiančiu prie Velykų stodo. Sugrįžęs vasaris į mūsų gyvenimus atnešė daug daugiau šviesos. Nėsuš emė ilgėti, laikrodžius paukome valanda į prielį, todėl turime daugiau laiko pamąstyti, atrasti ryšį su pasauliu. Pavasaris praskaidrius mūsų mintis, kad galėtume imtis naujų darbų. O dvyliktokams šis laikas primena apie artėjančius egzaminus. Tikiuosi, jė, lydimi pavasarinio oro, sugebėsi ne tik tinkamai pasiruošti egzaminams, bet ir nugalėti nerimą dėl ateities bei pažinti patikėjimą savimi ir ramybę.

Taigi atraskime pavasarį!

Lomantė
Kinkevičiūtė

RAŠYTOJAS, ŽVELGĖS Į MŪSŲ KRAŠTO PLATYBES

1940 m. rašytojas pabėgo iš okupuotos Lietuvos į Švediją, kur gyveno jo žmona ir sūnus. Stokholme Ignas Šeiniaus dirbo Kooperacijos sąjungos archyvo ir bibliotekos vedėju. Švedų kalba jis parašė keturias publicistineis knygas apie lietuvių tautos padėtį sovietinėje valdžioje. Rašytojas norėjo dar kartą sugrįžti į lietuvių literatūrą, parengė spaudai novelių rinkinį „Vyskupas ir velnias“. Šios knygos pasirodymo jis nebesulaukė. Mirė 1959 m. sausio 15 d. Stokholme.

1999 m., minint rašytojo 110-ąsias gimimo metines, Bagaslaviškio mokyklai buvo suteiktas rašytojo Igno Šeiniaus vardas ir įkurtas muziejus. Dabar čia kaupiama medžiaga ir apie kitus įžymius mūsų krašto žmones. Mokykloje veikia šeininiūniečių klubas, kasmet vyksta rašytojo Igno Šeiniaus metinių minėjimai, literatūriniai renginiai, kurių metu siekiama, kad mokiniai domėtusi šio rašytojo gyvenimu, veikla bei kūryba, kad galėtų atskleisti savo talentus, gebėjimus, kūrybiškumą. Vyksta tradicinis estafetinis bėgimas aplink gimtąjį Igno Šeiniaus Gelvanės ežerą, kuris prasideda Šeininiūnų kaime prie koplytstulpio, o bėgime dalyvauja rajono mokyklų bėgikų komandos.

Širvintų rajono savivaldybė Igno Šeiniaus atminimą įamžins pastatydama jam paminklą Širvintose. Šiam tikslui yra sudaryta Širvintų rajono visuomeninė iniciatyvinė grupė.

Apsakymo „Pakeičiu kalbą“ ištrauka iš Igno Šeiniaus knygos „Tėviškės padangėje“, dedikuotos jo tėvams, iliustruojanti berniuko jausmus, klausantis lietuviško pamokslų:

„Daugiau insiklausau. Jau man ne galvoje, ką jis sako, girdžiu tik, kaip jo kalba skamba, sklįsta. Svelni tokia, sodri, aš matau pro ją. Man kyla akyse Šeininiūnų ežero krantas, girdžiu, kaip bangos pliuška, užliedamos jo smėlį. Girdžiu, kaip nendrės šnara, matau, kaip rugių laukai bangomis lekia ir čėža. Skinu, rodos, žvangulius pamiškėje,

lenkų kalba, dvarininkų ir dailidės Ašakos?

- Kaip naminių paukščių, - pagalvoju. – Vištų, ančių, žąsų. Kai visos drauge užsinori lesti ar dėl lesalo susirieja.

Vaidzas daugiau išsiryškina:

Štai erelio pagalbon atleikia iš patvorių, garsiai čiauškėdamos, pentardos. Kurios rudus kanapėtus kiaušinius deda ir sako, kad iš Afrikos su raganomis atskrido.

- Nešnekėsiu daugiau lenkiškai! – žegnojuos, kai kunigas baigia pamokslą.

Man rodos, kad ir vargonai lietuviškai gaudžia.

ĮAMŽINKIME RAŠYTOJO I. ŠEINIAUS ATMINIMĄ

2019 metais bus minimos 130-osios rašytojo, publicisto, diplomato Igno Šeiniaus (Jurkuno) gimimo metinės. Iki tų metų tikimasi iniciatyvinės grupės, verslo atstovų, institucijų bei visuomenės dėka Širvintose rašytojo atminimui pastatyti paminklą.

Iniciatyvinė grupė kviečia verslo, politikos atstovus, visuomeninius veikėjus, rajono gyventojus, rašytojo kūrybos mėgėjus, pilietiškai nusiteikusius žmones paremti I. Šeiniaus paminklo pastatymą lėšomis bei idėjomis.

Širvintų viešosios bibliotekos specialiosios sąskaitos numeris LT 934010042000341535
AB DNB bankas, banko kodas 40100

girdžiu, kaip uosių ir beržų viršūnės linguodamos ošia. Pasigirsta strazdas, atsiliepia lazdyne, jį pralenkdama, lankštingalė.

Man skamba kunigo lietuviškas pamokslas, kaip pavasarį patvinęs Liunos upelis. Žodžiai čiurlena, verčias per velėnas, sprūsta iš krantų. Mane pagauna srovė, neša.

Ir pagalvoju, kam paneši

Ramiai, didingai, visais garsais aukštyn kildami.

- Neklausysiu lenkiško pamokslų!"

GYVENIMAS BE JOS

Jau visai nedaug beliko iki laiko, kai dvyliktokai laikys egzaminus, iki mokslo metų pabaigos ir meto, kai mūsų gimnazijos vyriausiems prasidės gyvenimas be Jos - be mokyklos.

Dėl šios priežasties jie buvo paprašyti pasidalinti gražiausiais mokyklinio gyvenimo prisiminimais, mintimis apie tai, ko labiausiai pasiilgs, palikę mokyklą, ko jiems labiausiai trūks ar apie tai, kas įskaudino. Susipažinkite su įdomiausiomis dvyliktokų mintimis.

Trūks geriausios auklėtojos, jos pamokslų ir patarimų, jos spinduliuojančios šypsenos ir energijos. Apskritai, labiausiai trūks visos mokyklos, to nerūpestingo gyvenimo būdo, kurį pakeis jau suaugusio, atsakingo žmogaus gyvenimo būdas. Gaila, kad taip greit prabėgo tie 12 metų...

Dar pasiilgsiu mokyklos sienų, kabinetų, palangių – prie kiekvieno iš jų vis patirdavau kažką naujo, tai prisidėjo lyg maža detalė prie mano gyvenimo kūrimosi, aš tai visada prisiminsiu, kadangi tai padarė įtaką ir mano charakterio formavimuisi. Pasiilgsiu mokytojų malonių patarimų ir nemalonių pastabų, kurios man labai svarbios. Pasiilgsiu skambučio, kuris kiekvieną kartą lyg kviečia į naujo gyvenimo pradžią, tobulinti save, savo mintis, bendrauti ir laisvai dalintis savo nuomone, patirtimi.

Konkrečiau prisiminimo, susijusio su mokykla, neturiu. Prisimenu tik, kad labai nenorėdavau keltis anksti ryte, ruoštis, skubėti. Nenorėdavau mokytis. Suolas keldavo neigiamus jausmus, o mokytojai karts nuo karto atrodydavo savotiški priešai, kurie nori visai ne padėti, o atvirkščiai, supeikti nuomonę, parašyti blogą įvertinimą, pakenkti. Tuomet galvoje švilpavo vėjai, o paklausta, kuo noriu būti užaugus, naiviai atsakydavau: „būsiu dantistė“. Tačiau laikas bėga ir laikas keičia mąstymą. Kai suvokiu, jog mokytis belieka vos keturi mėnesiai, kad artėja egzaminai, nuo kurių rezultatų priklausys ateities karjeros galimybės, kai suvoki, jog netrukus nebeteks „trinti“ mokyklos suolo, kad pasibaigs nerūpestingas,

Gimnazijoje mokausi antrus metus. Bet atrodo, jog čia būčiau mokėsis visus 12 metų. Per šiuos du metus sutikau daug naujų draugų. Vieni jų tapo tokiais gerais draugais, kokių anksčiau neturėjau.

vėjavaikiškas gyvenimas ir privalėsiu stoti ant savo kojų... Būtent tada ir suprantu, ką reiškia mokykla, kokia jos vertė gyvenime. Asmeniškai man mokyklos baigimas yra tarsi žingsnis iš vaikystės ir suaugusiojo gyvenimą, į atsakingumą, į rimtumą. Po mokyklos niekas nebepaklaus „ar spėjai užsirašyt, o gal padiktuot dar kartą?“ Tai suvokęs pradedi vertinti kiekvieną dieną, praleistą mokyklos suole, kiekvieną akimirką su bendraklasiais, kiekvieną prasmingą ir draugišką pokalbį su mokytoju. Kiekvienas rytas besiruošiant į mokyklą tampa mielu ir netgi savotiškai gaudžiu. Manau, jog būtent šie pojūčiai, patiriami kasdien, ir yra ištisa širdžiai mielų prisiminimų virtinė, susijusi su mokykla, kuri išliks visam gyvenimui.

Ketverius metus žavėjo Kerniaus santūrus vyriškumas, poetiškas racionalumas, pagarba kitų ir savo darbams. Jo autoritetas Stivas Džobsas (Steve Jobs) sau ir kitiems linkėdavo: išlik alkanas, išlik kvailas, nenustok ieškojęs. Kerniui linkiu: siek, ko trokšti.

Mokytoja Edita

Darbu autorius: Kernius Kuosa IVd

MARCELIJUS MARTINAITIS

paskutinė kalbos pamoka gervinėse 1952 metais

- Šiandien prisiminsim vienintelio žodžio linksniavimą, darybą, kaitybą bei derinimą taip pat jo reikšmes.

Teisingai -

jis yra viso mūsų žodyno šaknis,
Šis žodis yra sudarytas iš upių, piliakalnių,
gyvųjų ir mirusiųjų.
Jam priklauso šventadieniai, paukščių balsai,
medžių ošimas,
žiemos, pavasariai, vasaros,
jį išreiškiam kalbėdami, dainuodami, atleisdami.
Į šio žodžio reikšmes įeinam ir mes
ir su juo taip išliekam.

Teisingai -

šis žodis gali eiti skaitvardžiu,
kaitomu nuo vieno iki 3 milijonų,
veiksmažodžiais - būti, išlikti, tikėti,
asmeninio įvardžio daugiskaita - mes,
prielinksniais, prievėksmiais - čia visada, amžinai,
taip pat būdvardžiu - geltona, žalia, raudona,
o kartais atstoja jungtuką tarp žmonių ir tarp amžių.

Teisingai -

jis kaitomas dar ir laikais:
šimtmečiais, karais ir marais,
turi vyrišką ir moterišką gimines,
taip pat ir bevardę,
reiškiančią niekam nežinomus,
gali būti asmenuojamas,
derinamas su kiekvienu iš mūsų.

Teisingai -

tas žodis yra visada su mumis,
kai kalbam, dainuojam ar liūdim
arba esam toli,
net kai tylim ar esam nutildyti,
pagal jį žinom kelią, kur sugrįžti.

ŠVENČIAME, BET AR
VERTINAME?

Vasario mėnesį švenčiama daug švenčių: vasario 14-tąją - Šv. Valentino diena, vasario 16-tąją - Valstybės atkūrimo diena, vasario 21-ąją - Gimtosios kalbos diena, gimnazijoje vyksta Šimtadienis. Per lietuvių kalbos pamokas I c ir II d klasių mokiniai rinko jiems reikšmingiausią vasario mėnesio šventę. Dauguma pirmenybę teikė Valstybės atkūrimo dienai. Paskaitykite įdomiausias mokinių mintis apie šio mėnesio šventes.

Mano manymu, vasario mėnesio reikšmingiausia diena yra 21-oji, nes šią dieną pagerbiame savo gimtąją kalbą. Tai labai svarbi diena, nes mūsų gimtoji kalba yra tokia vienintelė.

Manau, kad reikšmingiausia iš šių švenčių yra vasario 16-toji. Esame lietuviai, todėl turime pagerbti tuos žmones, kurie norėjo išsaugoti mūsų Tėvynę. Valentino diena man nėra tokia svarbi, nes neturiu antrosios pusės, bet tie, kurie turi, neturėtų išskirti šios dienos, kadangi reikia kiekvieną dieną mylėti vis stipriau ir stebinti antrąją pusę.

Man svarbiausia yra vasario 16-toji, mūsų valstybės šventė. Ji svarbiausia todėl, kad aš myliu Lietuvą, ir suprantu, kokia svarbi Jai yra ši šventė, kaip ir sausio 13-toji bei kovo 11-toji.

Vasario 14-toji diena yra reikšmingiausia, nes ji yra įsimylėlių diena. Ją mes visi švenčiame įdomiai ir įvairiai. Kai kurie Valentino dieną švenčia su merginomis, o kiti - prie radiatoriaus, nes jiems reikia šilumos ir meilės. O aš būsiu su radiatorium.

Manau, kad reikšmingiausia ir galbūt įdomiausia šventė yra Valentino diena. Kodėl? Todėl, kad visos poros šią dieną elgiasi taip mielai: dovanoja vienas kitam dovanas, kartais net pasiperša. Bet ši šventė turi ir minusų. Tie, kurie neturi poros, verkia, jog per Valentino dieną būna vieni. Tačiau kaip jaustis tiems, kurie per tėvų, mamų dieną būna be jų? Žmonės niekada negalvoja apie kitus, visada tik apie save.

Man reikšmingiausia šventė yra Valentino diena, nes tai - meilės diena. Šią dieną dažniau nei bet kurią kitą galima išgirsti žodį „myliu“.

Man reikšmingiausia diena yra vasario 14-toji. Tai daugumos porų diena. Tai diena, kai žmonės gali parodyti, kaip myli vienas kitą. Aš neturiu antrosios pusės, bet man malonu, kai kiti yra laimingi, džiaugiasi, myli.